

NÜKLEER TESİSLERİN VE NÜKLEER MADDELERİN EMNİYETİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı, nükleer tesislerle ve nükleer maddelerle ilgili düzenleyici kontrole tabi faaliyetlerin yürütülmesi sırasında alınması gereken emniyet önlemlerine ilişkin esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde barışçıl amaçlarla kullanılan nükleer maddeleri ve bu maddeleri çıkarmak, üretmek, işlemek, kullanmak, bulundurmak, yeniden işlemek veya depolamak üzere yetkilendirmeye tabi tesisleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik, 5/3/2022 tarihli ve 7381 sayılı Nükleer Düzenleme Kanununun 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrası ile 95 sayılı Nükleer Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ve 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Anahtar: Mekanik, kartlı, biyometrik, lazer optik, elektronik ve benzeri kilit açma mekanizmalarını,
- b) Bilgi güvenliği: Bilgilerin gizliliğinin, bütünlüğünün ve erişilebilirliğinin sağlanmasını,
- c) Bilmesi gereken ilkesi: Bir konuyu veya işi sadece görev veya sorumlulukları gereği öğrenmekle, incelemekle, gereğini yerine getirmekle ve korumakla yükümlü bulunanların yetkileri düzeyinde bilgi sahibi olmasını ve nüfuz etmesini,
- ç) Dereceli yaklaşım: Bir faaliyetin emniyet açısından önemi ve sebep olabileceği risklerle orantılı olarak yürütülmesini, yönetilmesini ve düzenleyici kontrolünü,
- d) Düzenleyici kontrol: Bu Yönetmelik kapsamındaki nükleer tesislerle ve nükleer maddelerle ilgili faaliyetlere ilişkin olarak Kurumun yürüttüğü düzenleme, yetkilendirme, değerlendirme ve denetleme faaliyetleri ile yaptırımların uygulanmasını,
- e) Emniyet: Nükleer tesisleri ve nükleer maddeleri hedef alan hırsızlık, sabotaj, yetkisiz erişim ve diğer kötü niyetli girişimleri engellemek, tespit etmek ve gerektiğinde müdahale etmek üzere fiziksel koruma önlemleri ile bilgi güvenliğini ve siber güvenliği sağlamaya yönelik önlemlerin alınmasını ve bu önlemlerin etkinliğinin sürdürülmesini,
- f) Emniyet kültürü: Emniyeti desteklemek, güçlendirmek ve sürdürmek amacıyla kişilerin sahip olması gereken özellikler, tutumlar ve davranışlar bütünü,
- g) Fiziksel bariyer: Yetkisiz erişimi engellemek veya geciktirmek üzere tasarlanan ve erişim kontrolünü tamamlayan duvarı, çiti ve benzeri düzenekleri,
- ğ) Fiziksel koruma sistemi: Nükleer tesisleri ve nükleer maddeleri hedef alan hırsızlık, sabotaj, yetkisiz erişim ve diğer kötü niyetli girişimleri engellemek, tespit etmek ve gerektiğinde müdahale etmek üzere oluşturulan, etkinliği ve yeterliliği sürekli analiz edilen ve güncellenen idari, teknik ve organizasyonel bütünlüklü önlemleri içeren geniş kapsamlı koruma sistemini,
- h) Güvenilirlik teyidi: Kişiye ilgili mevzuat uyarınca güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılmasını ve yetkilendirilen kişi tarafından kişinin istihdam edilmesinde sakınca bulunmamasını,
- ı) Hayati alan: Korunan alanın içerisinde bulunan ve sabotaja maruz kalması durumunda doğrudan veya dolaylı olarak yüksek radyolojik sonuçlara sebebiyet verebilecek yapı, sistem ve bileşenlerin veya nükleer maddelerin bulunduğu alanı,
- i) Hırsızlık: Kendisine ya da başkasına yarar sağlamak maksadıyla nükleer maddelerin yetkisiz veya kötü niyetli kişilerce bulunduğu yerden alınmasını,

j) İç alan: Korunan alanın içerisinde bulunan ve Ek-1'de yer alan I. sınıf nükleer maddelerin bulunduğu, kullanıldığı veya depolandığı alanı,

k) İç tehdit: Nükleer tesislere ve nükleer maddelere veya bunlarla ilgili hassas bilgilere erişim yetkisine sahip olan ve bunlara yönelik kötü niyetli eyleme teşebbüs eden veya kötü niyetli eylemleri kolaylaştıran kişiyi,

l) İzinsiz giriş: Hırsızlık, sabotaj veya diğer kötü niyetli bir amaçla nükleer tesislere veya nükleer maddelerin bulunduğu yerlere erişim eylemini,

m) Kısıtlı erişim alanı: Nükleer tesisler ile Ek-1'de yer alan III. sınıf nükleer maddelerin bulunduğu, kullanıldığı veya depolandığı, erişimin sınırlandırıldığı alanı,

n) Korunan alan: Kısıtlı erişim alanı içerisinde bulunan, sabotaja hedef olabilecek unsurları içeren veya Ek-1'de yer alan II. sınıf nükleer maddelerin bulunduğu, kullanıldığı veya depolandığı alanı,

o) Kurum: Nükleer Düzenleme Kurumunu,

ö) Merkezi Alarm İstasyonu (MAİ): Alarmların tam ve sürekli olarak izlendiği ve değerlendirildiği, nükleer tesis yönetimi, özel güvenlik görevlileri, emniyete ilişkin sorumluluğu bulunan diğer personel ile kolluk kuvvetleri arasında haberleşmeyi sağlayan mekânı,

p) Özel güvenlik görevlisi: 10/6/2004 tarihli ve 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun kapsamında görev yapan silahlı veya silahsız özel güvenlik görevlisini,

r) Sabotaj: Nükleer tesisleri ve nükleer maddeleri hedef alan, radyoaktif maddelerin salımına sebep olmak veya radyasyona maruz bırakmak suretiyle doğrudan veya dolaylı olarak çalışanların, halkın ve çevrenin sağlık ve güvenliğini tehlikeye sokabilecek kasıtlı eylemi,

s) Saha: Nükleer tesisin yer aldığı, etrafı fiziksel bariyerlerle çevrili, giriş ve çıkışı kontrollü olan ve Kurum onayına tabi alanı,

ş) Siber güvenlik: Fiziksel koruma sisteminde, nükleer madde sayım ve kontrol sisteminde ve güvenliğe ilişkin sistemlerde yer alan bilgisayarların, bilgisayar tabanlı sistemlerin, elektronik iletişim araçlarının, ağların ve verilerin; siber saldırılara, çıkar amaçlı kullanıma ve benzeri kötü niyetli girişimlere karşı korunmasını,

t) Siber olay: Siber güvenliğin ihlal edilmesini veya ihlal edilmesine yönelik teşebbüste bulunulmasını,

u) Tasarıma esas tehdit (TET): Fiziksel koruma sisteminin tasarımına ve değerlendirilmesine temel teşkil eden, nükleer tesisleri ve nükleer maddeleri hedef alan hırsızlıkla, sabotajla, yetkisiz erişimle ve diğer kötü niyetli girişimlerle sonuçlanabilecek tehdidi,

ü) TET Belgesi: Tasarıma esas tehdidi içeren "Gizli" gizlilik derecesini haiz belgeyi,

v) TET Komisyonu: Kurum, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı, İçişleri Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, Millî İstihbarat Teşkilâtı Başkanlığı, nükleer santraller için Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve ilgili diğer bakanlık, kurum ve kuruluşların temsilcilerinden oluşan komisyonu,

y) Yetkilendirilen kişi: Bu Yönetmelik kapsamındaki bir faaliyetin yürütülmesi için Kurum tarafından kendisine lisans, izin veya yetki belgesi verilen gerçek veya tüzel kişiyi,

z) Yüksek radyolojik sonuç: Nükleer tesislerde gerçekleşebilecek bir sabotaj sonucunda 16/6/2023 tarihli ve 32223 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Radyasyon Acil Durumlarının Yönetimi Hakkında Yönetmelikte belirtilen Ulusal Radyasyon Acil Durum Planında yer alan ihtiyati koruyucu eylemlerin uygulanmasını gerektiren doz seviyelerinin aşılmasına sebebiyet verebilecek radyolojik sonucu,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel İlkeler ve Hükümler

Genel ilkeler

MADDE 5- (1) Nükleer tesislerle ve nükleer maddelerle ilgili faaliyetlerin yürütülmesi sırasında emniyetin sağlanmasında asıl sorumluluk yetkilendirilen kişiye aittir.

(2) Yetkilendirilen kişi, emniyetin sağlanmasında bu Yönetmelik uyarınca fiziksel koruma sistemi kurup etkin bir şekilde işleterek nükleer tesisleri ve nükleer maddeleri hedef alan hırsızlık,

sabotaj, yetkisiz erişim ve diğer kötü niyetli girişimlerin önlenmesini, olasılıklarının ve etkilerinin en aza indirilmesini, nükleer maddenin çalınması veya kaybolması durumunda ilgili mercilerin en kısa sürede bilgilendirilmesini sağlayarak halkın, çevrenin ve gelecek nesillerin korunmasını sağlar.

(3) Nükleer tesislerin ve nükleer maddelerin emniyetine ilişkin Kurum tarafından yapılan düzenleyici kontrol faaliyetlerinde dereceli yaklaşım esas alınır.

(4) Nükleer tesislerle ve nükleer maddelerle ilgili faaliyetleri yürüten kişilerin emniyet kültürüne sahip olmaları gerekir.

(5) Nükleer tesislerle ve nükleer maddelerle ilgili faaliyetleri yürüten kişiler, emniyet, güvenlik ve nükleer güvence unsurlarını birlikte analiz eder ve birbirlerinin etkinliklerini zayıflatmayacak şekilde fiziksel koruma sistemini tasarlar ve işletir.

(6) Nükleer tesislerle ve nükleer maddelerle ilgili faaliyetleri yürüten kişiler, kötü niyetli kişilerin amacını gerçekleştirmesini önlemek veya bu kişileri caydırmak için çoklu engeller oluşturarak derinliğine savunmayı uygular.

Nükleer madde sınıfları

MADDE 6- (1) Yetkilendirilen kişi, yetkilendirildiği faaliyetle ilgili nükleer maddeleri Ek-1'de yer alan tabloya göre sınıflandırır. Bu sınıflandırmaya göre, III. sınıf nükleer maddeler kısıtlı erişim alanında, II. sınıf nükleer maddeler korunan alanda, I. sınıf nükleer maddeler iç alanda bulundurulur, kullanılır veya depolanır.

(2) Ek-1'de yer alan tablodaki sınıflandırmaya dâhil olmayan miktarlardaki nükleer maddeler ile doğal uranyum, tüketilmiş uranyum ve toryumun emniyetinin sağlanması için alınması gereken emniyet önlemleri Kurum tarafından belirlenir.

Tasarıma esas tehdit

MADDE 7- (1) TET Komisyonu Kurum koordinasyonunda kurulur ve Komisyonun çalışma usul ve esasları Kurum tarafından belirlenir.

(2) İlgili mevzuat kapsamında Kurum tarafından yetkilendirmeye tabi tutulan ve Ek-1'de yer alan tabloya göre sınıflandırılmış nükleer maddeleri içeren tesisler için dereceli yaklaşım esas alınarak TET Komisyonu tarafından TET Belgesi düzenlenir. TET Belgesi, yetkilendirilen kişiye Kurum tarafından bildirilir.

(3) Nükleer hammadde işleme tesisleri ve madenler için TET Belgesi düzenlenmez.

(4) TET Belgesi, TET Komisyonunda yer alan bakanlık, kurum ve kuruluşlardan herhangi birinin gerekli görmesi hâlinde veya en geç üç yılda bir TET Komisyonu tarafından değerlendirilir ve gerekiyorsa güncellenir. Güncellenen TET Belgesi, yetkilendirilen kişiye Kurum tarafından bildirilir.

(5) Yetkilendirilen kişi TET'i esas alarak fiziksel koruma sistemini tasarlar ve işletir.

(6) TET Belgesi, TET Komisyonunda yer alan bakanlık, kurum, kuruluşlar ile yetkilendirilen kişi tarafından gizlilik derecesine göre korunur ve bilmesi gereken ilkesine uygun olarak paylaşılır ve kullanılır.

İş birliği

MADDE 8- (1) Nükleer tesislerle ve nükleer maddelerle ilgili faaliyetlerin yürütülmesi sırasında emniyetin sağlanması amacıyla yetkilendirilen kişi, kolluk kuvvetleri ve ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapar. Nükleer santraller için iş birliği, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının koordinasyonunda gerçekleştirilir.

(2) Nükleer tesislerin Kurum tarafından belirlenen yetkilendirme süreçleri için, yetkilendirilen kişi ve kolluk kuvvetleri arasında iş birliği protokolleri imzalanır. Bu protokollerde;

a) Özel güvenlik görevlileri ve kolluk kuvvetlerinin emniyetin sağlanmasıyla ilgili görev, yetki ve sorumlulukları,

b) Yetkilendirilen kişi tarafından kolluk kuvvetlerine sağlanacak nükleer tesise özgü eğitimlere ve kolluk kuvvetleri ile ortaklaşa yürütülecek tatbikatlara ilişkin hususlar,

c) Emniyetin sağlanmasında iş birliğine yönelik kolluk kuvvetlerinin taleplerinin karşılanmasına ilişkin hususlar,

ç) Kolluk kuvvetlerinin kullanacağı yapı ve sistemlerin kurulması ile kolluk kuvvetleri, özel güvenlik görevlileri ve MAİ personeli arasında kurulacak haberleşme ve iletişim sistemlerine ilişkin hususlar,

d) Emniyetin sağlanmasına yönelik iş birliği yapılması gereken diğer hususlar, net bir şekilde tanımlanır.

Tatbikat

MADDE 9- (1) Yetkilendirilen kişi, fiziksel koruma sisteminin yeterliliğinin ve etkinliğinin değerlendirilmesi ve iş birliğinin güçlendirilmesi amacıyla kolluk kuvvetleriyle yılda en az bir defa tatbikat gerçekleştirir ve tatbikatla ilgili sonuç raporlarını “Hizmete Özel” gizlilik derecesiyle en geç on beş iş günü içinde Kuruma sunar. Sonuç raporunda yer alan tespitler doğrultusunda, yetkilendirilen kişi tarafından emniyete yönelik gerekli görülen düzeltici ve önleyici faaliyetler mümkün olan en kısa sürede yerine getirilir. Bu doğrultuda Kuruma sunulan planlarda değişiklik olması durumunda planlar güncellenerek Kuruma sunulur.

Raporlar

MADDE 10- (1) Yetkilendirilen kişi, nükleer tesisleri ve nükleer maddeleri hedef alan hırsızlık, sabotaj, yetkisiz erişim ve diğer kötü niyetli girişimleri, gerekli önlemlerin alınmasını sağlayarak derhâl Kuruma, ilgili valiliğe ve ilgili kolluk kuvvetlerine bildirir. Olayla ilgili alınan ve alınması planlanan önlemleri de içeren ayrıntılı rapor en geç üç iş günü içinde yetkilendirilen kişi tarafından Kuruma, ilgili valiliğe ve ilgili kolluk kuvvetlerine sunulur.

(2) Yetkilendirilen kişi nükleer tesislere ve nükleer maddelere karşı kötü niyetli bir girişimden şüphelendiğinde, gerekçeleriyle birlikte durumu derhâl Kuruma ve ilgili kolluk kuvvetlerine bildirir ve bu durumu en geç üç iş günü içinde Kuruma, ilgili valiliğe ve ilgili kolluk kuvvetlerine rapor eder.

Bilgi güvenliği ve siber güvenlik

MADDE 11- (1) Emniyete ilişkin bilgi güvenliğinin ve siber güvenliğin sağlanmasından yetkilendirilen kişi sorumludur.

(2) Gizlilik derecesine sahip bilgi ve belgeler ile bu bilgi ve belgelere erişim yetkisine sahip olacak personel, yetkilendirilen kişi tarafından belirlenir.

(3) Fiziksel koruma sisteminde yer alan bilgisayar ve bilgisayar tabanlı sistemlere internet bağlantısı yapılmaz. Bu bilgisayarlar ile bilgisayar tabanlı sistemler, elektronik iletişim araçları ve ilgili cihazlar kötü niyetli girişimlere karşı korunur.

(4) Kurum tarafından belirlenen nükleer tesisler için, siber güvenliğe ilişkin plan veya programlar yetkilendirilen kişi tarafından hazırlanır ve “Hizmete Özel” gizlilik derecesiyle Kuruma sunulur. Planların biçim ve içeriği dereceli yaklaşım esasına göre Kurum tarafından belirlenir.

(5) Yetkilendirilen kişi siber olaylara müdahale yönetim sistemini kurmakla ve bu kapsamda siber olayı en kısa sürede tespit etmekle ve siber olaylara müdahale ekiplerine ve ilgili birim, kurum ve kuruluşlara bildirmekle; etkin şekilde siber olaya müdahale etmekle; siber olayın etkilerini hafifletmeye ve siber olaydan etkilenen sistemleri kurtarmaya yönelik önlemleri almakla yükümlüdür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Emniyete İlişkin Planlar

Planlara ilişkin genel hususlar

MADDE 12- (1) Ek-1’de yer alan tabloya göre sınıflandırılmış nükleer maddeleri içeren yetkilendirmeye tabi tesisler için, emniyet önlemlerini içeren inşaat emniyet planı ve nükleer emniyet planı yetkilendirilen kişi tarafından hazırlanır ve “Gizli” gizlilik derecesiyle Kuruma sunulur. Planların biçim ve içeriği dereceli yaklaşım esasına göre Kurum tarafından belirlenir.

(2) İnşaat emniyet planı ve nükleer emniyet planı, Kurum tarafından değerlendirilir. Bu değerlendirme sürecinde nükleer santraller için İçişleri Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Millî İstihbarat Teşkilâtı Başkanlığı ve Kurumun uygun gördüğü ilgili diğer bakanlık, kurum ve kuruluşların görüşleri alınır. Nükleer santrallerin dışındaki nükleer tesisler için Kurumun gerekli görmesi durumunda ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınır. Değerlendirme sonucunda planlarda değişiklik veya düzeltme yapılmasına karar verilmesi

hâlinde, değerlendirme sonuçları yetkilendirilen kişiye bildirilir ve gerekli değişiklik veya düzeltmeleri yapması istenir. Yetkilendirilen kişi, değerlendirme sonuçlarında belirtilen değişiklik veya düzeltmeleri dikkate alarak planları hazırlar ve Kuruma yeniden sunar.

(3) Planlar, Kurum tarafından uygun bulunması hâlinde uygulanır. Kurum tarafından verilen uygunluk, emniyete ilişkin sınır ve koşullar içerebilir. Planlarda yer alan emniyet önlemlerinin alınması, planların uygulanması, uygulamaların düzenli olarak izlenmesi, gerektiğinde iyileştirme yapılması ve değişikliklerin Kuruma bildirilmesi yetkilendirilen kişinin sorumluluğundadır.

(4) TET'in değişmesi veya planların uygulanmasını etkileyecek bir değişikliğin oluşması hâlinde, planlar yetkilendirilen kişi tarafından Kurumun belirlediği süre içerisinde güncellenir ve değerlendirilmek üzere Kuruma sunulur.

İnşaat emniyet planı

MADDE 13- (1) İnşaat emniyet planı, saha hazırlanmasına ilişkin izin alınmasından sahaya nükleer madde getirilmesine kadar olan süreçte alınacak emniyet önlemlerini içerir.

(2) Saha hazırlanmasına ilişkin izin alınmasından sahaya nükleer madde getirilmesine kadar olan süreçte alınması gereken emniyet önlemlerinin belirlenmesi amacıyla ilgili tehditler TET Komisyonu tarafından belirlenerek Kurum tarafından yetkilendirilen kişiye iletilir. Yetkilendirilen kişi, alınan emniyet önlemlerini ve diğer bilgileri içeren inşaat emniyet planını, saha hazırlama izni başvurusu sırasında Kuruma sunar.

(3) Nükleer hammadde işleme tesisleri ve madenler için inşaat emniyet planı hazırlanmaz.

Nükleer emniyet planı

MADDE 14- (1) Nükleer emniyet planı, sahaya nükleer madde getirilmesinden sahanın düzenleyici kontrolden çıkartılmasına kadar olan süreçte alınacak emniyet önlemlerini içerir.

(2) TET Belgesi iletilen tesisler için nükleer emniyet planı, yetkilendirilen kişi tarafından TET esas alınarak hazırlanır.

(3) Yetkilendirilen kişi, inşaat izni başvurusu sırasında gerekli bilgileri içeren nükleer emniyet planını Kuruma sunar.

(4) Nükleer emniyet planının Kurum tarafından uygun görülmesini müteakip fiziksel koruma sistemine ilişkin teknik bileşenlerin işletme testleri gerçekleştirilir.

(5) Sahaya getirilecek nükleer maddenin emniyetine ilişkin nükleer emniyet planında yer alan önlemler uygulanmaya başlanmadan nükleer madde sahaya getirilemez.

(6) Reaktör içeren nükleer tesisler için kısıtlı erişim alanının, korunan alanın, iç alanın ve hayati alanın emniyetine ilişkin nükleer emniyet planında yer alan önlemler uygulanmaya başlanmadan reaktöre yakıt yüklenemez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yetkilendirilen Kişinin Yükümlülükleri ve Önlemler

Yetkilendirilen kişinin yükümlülükleri

MADDE 15- (1) Yetkilendirilen kişi, emniyetin sağlanmasına ilişkin olarak;

a) Nükleer tesislerin ve nükleer maddelerin hırsızlık, sabotaj, yetkisiz erişim ve diğer kötü niyetli girişimlere karşı emniyetini sağlamak üzere dereceli yaklaşım esasına göre gerekli önlemleri almak, sahanın emniyetini sağlamak ve fiziksel koruma sistemini kurmakla,

b) Bu Yönetmelik kapsamındaki planları ve programları hazırlamak ve iş birliği protokollerini yapmakla,

c) Nükleer maddeleri sınıflarına göre belirlenen alanlarda bulundurmak, kullanmak ve depolamakla,

ç) Bilgi güvenliğini ve siber güvenliği sağlamakla,

d) Kısıtlı erişim alanı, korunan alan, iç alan ve hayati alana ilişkin bu Yönetmelikte belirtilen emniyet önlemlerini almakla,

e) Kısıtlı erişim alanına, korunan alana, iç alana, hayati alana, nükleer maddenin bulunduğu yerlere veya gizlilik derecesine sahip bilgi ve belgelere erişim yetkisine sahip olacak personeli emniyet kültürüne sahip, güvenilirlik teyidi sağlanmış kişilerden seçmekle, nükleer tesislerde kısıtlı erişim alanı için üç yılda bir, korunan alan için iki yılda bir, iç alan ve hayati alan için her yıl güvenilirlik teyidi için gerekli işlemleri gerçekleştirmekle,

f) Nükleer tesislere ve nükleer maddelerin bulunduğu yerlere veya bilmesi gereken ilkesine uygun olarak nükleer tesisler ve nükleer maddelerle ilgili bilgilere erişim sağlayacak kişilerin sayısını sınırlandırmakla,

g) Tehdit durumunda dahi fonksiyonlarını yerine getirebilecek özelliklere sahip ve bu Yönetmelikte belirtilen şekilde MAİ kurmakla ve işletmekle,

ğ) MAİ'deki işletme personeli, özel güvenlik görevlileri ve kolluk kuvvetleri arasında iş birliğine ve sorumluluk paylaşımına ilişkin hususları iş birliği protokolleriyle belirlemekle,

h) MAİ'yi, izinsiz girişi tespit etmeye yönelik dedektörleri, alarm sistemlerini ve iletişim hatlarını korumakla,

ı) Kolluk kuvvetlerinin gerektiğinde olaya zamanında müdahale edebilmesini sağlayacak önlemleri almakla,

i) İlgili mevzuatla tanımlanan gereklilikleri sağlayan, emniyet konusunda yetkin, deneyimli ve yeter sayıda özel güvenlik görevlisi ve ilgili diğer personeli görevlendirmekle,

j) Nükleer tesis çalışanlarını yılda en az bir defa, yaptıkları işlere ve bilmesi gereken ilkesine uygun olarak, emniyet konusunda düzenli olarak eğitmekle,

k) Nükleer tesise özgü emniyete ilişkin ve gerekli görülen diğer konularda görev ve sorumluluklarına uygun olarak özel güvenlik görevlilerini yılda en az bir defa eğitmekle ve emniyetin sağlanmasında iş birliğine yönelik kolluk kuvvetlerine yılda en az bir defa eğitim olanağı sağlamakla,

l) Bu Yönetmelikte belirtildiği şekilde tatbikat yapmakla,

m) İletişim ve izinsiz girişi tespit etme ve değerlendirme sistemlerinin yanı sıra fiziksel koruma sisteminin diğer bileşenlerinin kesintisiz çalıştığını teyit etmek ve bu bileşenlerin performansını en fazla altı ayda bir test etmek ve yetersizlik tespit edilmesi durumunda gerekli düzeltici faaliyetleri en kısa sürede yerine getirmekle,

n) İç tehdide karşı gerekli önlemleri almakla,

o) Sahanın kısıtlı erişim alanının dışındaki alanları kapsaması durumunda ilgili mevzuat uyarınca bu alanlar için gerekli emniyet önlemlerini almakla,

ö) Bu Yönetmelik hükümleri kapsamındaki kayıtları tutmak, raporları düzenlemek ve ilgili bildirimleri Kuruma yapmakla,

p) Emniyete ilişkin, 27/4/2022 tarihli ve 31822 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Nükleer Tesisler, Radyasyon Tesisleri ve Radyoaktif Atık Tesislerinde Yönetim Sistemi Yönetmeliği hükümleri uyarınca yönetim sistemini oluşturmak ve uygulamakla, yükümlüdür.

Merkezi Alarm İstasyonu

MADDE 16- (1) Ek-1'de yer alan tabloya göre sınıflandırılmış nükleer maddeleri içeren nükleer tesisler için yetkilendirilen kişi tarafından MAİ kurulur ve işletilir.

(2) MAİ'nin korunan alan içerisinde konuşlandırılması esastır. Yetkilendirilen kişi tarafından işlevini etkin bir şekilde yerine getirebileceği farklı bir yerin talep edilmesi ve Kurum tarafından uygun bulunması durumunda MAİ korunan alan dışında da konuşlandırılabilir. Nükleer santrallerde MAİ işlevini görecek nitelikte yedek bir alarm istasyonu da kurulur.

(3) MAİ'ye erişim, yetkilendirilen kişinin görevlendirdiği, güvenilirlik teyidi sağlanmış personelle sınırlandırılır. MAİ'de sürekli ve yeter sayıda personel bulundurulur.

(4) Yetkilendirilen kişi, kuracağı fiziksel koruma sistemiyle; 18/12/1981 tarihli ve 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu ve ilgili diğer mevzuat uyarınca sınırlandırılmış, emniyeti sağlamakla yükümlü olduğu alana ait ilgili verileri toplar. Bu kapsamda elde edilen tüm veriler eş zamanlı olarak MAİ'ye iletilir.

(5) Alarmların izlenmesi, değerlendirilmesi ve müdahaleyle ilgili tüm verilerin kayıtları en az beş yıl süreyle MAİ'de yer alan arşivde muhafaza edilir.

(6) MAİ'ye iletilen kamera kayıtlarından kısıtlı erişim alanına ilişkin kayıtlar en az bir ay, korunan alanlara, hayati alanlara ve iç alanlara ilişkin kayıtlar en az altı ay muhafaza edilir. Bu süreler, nükleer santraller dışındaki tesisler için, talep edilmesi durumunda dereceli yaklaşım esasına göre Kurum tarafından değiştirilebilir.

Kısıtlı erişim alanında alınması gereken asgari emniyet önlemleri

MADDE 17- (1) Kısıtlı erişim alanında, yetkilendirilen kişi tarafından asgari aşağıdaki emniyet önlemleri alınır:

a) Kısıtlı erişim alanına erişim noktalarının mümkün olan en az sayıda olması sağlanır ve bu alana sadece erişim yetkisi tanınan kişiler erişim sağlayabilir. Giriş ve çıkış yapan kişilerin kimlikleri doğrulanır ve kayıt altına alınır. Bu kişilere geçiş kartları verilir ve geçiş kartları kısıtlı erişim alanında bulunduğu sürece görünecek şekilde taşınır.

b) İzinsiz girişin tespiti, görüntülenmesi ve kaydı için gerekli önlemler alınır. Giriş ve çıkışlar kontrol altında tutulur, yazılı ve görüntülü kayıt altına alınır.

c) Giriş veya çıkış yapan kişiler, araçlar ve paketler aranır. Yetkilendirilen kişi ile kolluk kuvvetlerinin birlikte belirleyeceği yasak eşya, kısıtlı erişim alanına sokulmaz.

ç) Kısıtlı erişim alanının çevresi fiziksel bariyerlerle çevrilir. Nükleer santrallerde kısıtlı erişim alanının çevresi çift fiziksel bariyerle çevrilir.

d) Özel güvenlik görevlilerinin ve gerekli hâllerde kolluk kuvvetlerinin görevlerini yerine getirebilmeleri için gerekli şartlar sağlanır.

e) Özel güvenlik görevlileri tarafından devriye hizmetleri yürütülür.

f) Özel güvenlik görevlilerince veya MAİ personelince kolluk kuvvetlerine iş birliği protokolüne uygun olarak rapor verilir.

g) Nükleer maddelerin bulundurulduğu alanlar için çoğaltılması zor olan anahtar tipleri ve karmaşık şifre kombinasyonları kullanılır. Bu alanlara erişim geçmişi ve anahtar kontrolü için gerekli düzenlemeler yapılır ve ilgili kayıtlar tutulur. Şifreler belirli aralıklarla değiştirilir, şüphe duyulması durumunda kilitler, anahtarlar ve şifreler derhâl değiştirilir.

ğ) Geçici hizmet personeline ve diğer ziyaretçilere, bu alanlara erişim yetkisi olan personel tarafından nezaret edilir.

h) Nükleer maddenin nükleer tesis içinde yerinin değiştirilmesi durumunda; nükleer maddenin sınıfına göre muhafaza edilmesi, sürekli gözetim altında tutulması ve nükleer maddenin, konteynerlerin ve kullanıldıysa mühürlerin bütünlüğünün korunduğunun doğrulanması için gerekli önlemler alınır.

ı) Nükleer maddenin nükleer tesis içinde devir tesliminde, olağanüstü bir durumun veya hırsızlığın olup olmadığının tespiti, raporlanması ve gerekli kayıtların tutulmasına yönelik düzenlemeler yapılır.

Korunan alanlarda alınması gereken asgari emniyet önlemleri

MADDE 18- (1) Kısıtlı erişim alanında alınan emniyet önlemleri, yetkilendirilen kişi tarafından korunan alanlarda da alınır. Bu önlemlere ek olarak;

a) Korunan alanlara erişim noktalarının mümkün olan en az sayıda olması sağlanır ve bu alanlara sadece erişim yetkisi tanınan kişiler erişim sağlayabilir.

b) Korunan alanın çevresinde yeterince aydınlatılan boş ve açık alanların bulunması sağlanır, çevresi fiziksel bariyerlerle çevrilir ve izinsiz girişi tespit etmeye yönelik dedektörler ve kameralar yerleştirilir. Kurumun uygun görüşü alınarak binanın duvarları da fiziksel bariyer olarak tanımlanabilir.

c) Dedektörler veya kameralar tarafından tespit edilen olayları zamanında değerlendirmek üzere alarm sistemi kurulur.

ç) Giriş veya çıkış yapan kişiler, araçlar ve paketler aranır.

d) Korunan alanlara hususi motorlu taşıt giremez. Bu alanlara erişim, nükleer tesise özel araçlarla yapılır.

e) Acil durum tatbikatı, bakım, onarım veya başka bir sebeple nükleer tesisin düzenli işleyişinin dışına çıkıldığı durumlar için erişim kontrolüne yönelik gerekli düzenlemeler yapılır. Bu durumlar sonrasında yetkisiz veya kötü niyetli bir girişimin olup olmadığının tespitine yönelik inceleme ve değerlendirmeler yapılır, gerekli önlemler alınır.

f) Hırsızlığa ve sabotaja karşı ek önlemler uygulanır.

İç alanlarda alınması gereken asgari emniyet önlemleri

MADDE 19- (1) Korunan alanlarda alınan emniyet önlemleri, yetkilendirilen kişi tarafından iç alanlarda da alınır. Bu önlemlere ek olarak;

a) İç alanlar, çalışan trafiğinin fazla olduğu yerlerin yakınında kurulamaz.

b) İç alanlara erişim noktalarının mümkün olan en az sayıda olması sağlanır ve bu alanlara sadece erişim yetkisi tanınan kişiler erişim sağlayabilir. İç alanlarda aynı anda en az iki kişi bulunur ve faaliyetlerini birbirlerinin gözetimi altında yürütürler.

c) İç alanı oluşturan yapı ya da yapıların tavanı, duvarları ve zemini izinsiz girişi engelleyecek şekilde tasarlanır ve inşa edilir. Acil çıkış noktaları ve giriş yapılabilecek diğer yerler izinsiz girişi tespit etme ve değerlendirme sistemleriyle donatılır.

ç) İç alanlarda nükleer maddelerin bulundurulduğu yerler kilitli tutulur ve bu yerlerde çalışanların olmadığı zamanlarda alarm sistemleri aktif hâle getirilir. Kilitlerin anahtarları sınırlı sayıda bulundurulur ve sadece korunan alan içinde muhafaza edilir.

d) İç alanlar sürekli gözetim altında tutulur.

Hayati alanlarda alınması gereken asgari emniyet önlemleri

MADDE 20- (1) Korunan alanlarda alınan emniyet önlemleri, yetkilendirilen kişi tarafından hayati alanlarda da alınır. Bu önlemlere ek olarak;

a) Hayati alanlara erişim noktalarının mümkün olan en az sayıda olması sağlanır ve bu alanlara sadece erişim yetkisi tanınan kişiler erişim sağlayabilir.

b) Hayati alanı oluşturan yapı ya da yapıların tavanı, duvarları ve zemini izinsiz girişi engelleyecek şekilde tasarlanır ve inşa edilir. Acil çıkış noktaları ve giriş yapılabilecek diğer yerler izinsiz girişi tespit etme ve değerlendirme sistemleriyle donatılır.

c) Hayati alanlarda çalışanların olduğu zamanlarda yetkisiz faaliyetlerin zamanında tespit edilmesine yönelik önlemler alınır. Bu alanlarda çalışanların olmadığı zamanlarda, bu alanlara yetkisiz erişimi engelleyecek önlemler alınır ve alarm sistemleri aktif hâle getirilir.

ç) Tek başlarına veya birlikte sabotaja maruz kaldıklarında doğrudan veya dolaylı olarak yüksek radyolojik sonuçlara sebebiyet verebilecek nükleer maddelerin ve güvenlik açısından önemli yapı, sistem ve bileşenlerin analizleri yapılarak sabotaj riskini azaltmaya veya sabotaj olması durumunda sabotajın sebep olacağı radyolojik sonuçları hafifletmeye yönelik önlemler alınır.

İç denetim

MADDE 21- (1) Yetkilendirilen kişi, plan ve prosedürlerin uygulanmasını ve fiziksel koruma sisteminin etkinliğini tespit ve teyit etmek amacıyla her altı ayda bir iç denetim yapar. Gerçekleştirilen iç denetim; biçim ve içeriği Kurum tarafından belirlenen iç denetim raporlarıyla kayıt altına alınır.

(2) Yetkilendirilen kişi, iç denetim sırasında tespit edilen hususlarla ilgili mümkün olan en kısa sürede düzeltici ve önleyici faaliyetleri yerine getirir; varsa tespit edilen hususlara ilişkin düzeltici ve önleyici faaliyetler de dâhil olmak üzere, hazırlanan iç denetim raporlarını iç denetimi takip eden on beş iş günü içerisinde “Hizmete Özel” gizlilik derecesiyle Kuruma sunar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Denetim ve yaptırım

MADDE 22- (1) Yetkilendirilen kişinin emniyetle ilgili yükümlülükleri Kurumun denetimine tabidir. Denetime ilişkin hususlarda ilgili yönetmelikte yer alan hükümler uygulanır.

(2) İlgili mevzuat veya yetki koşullarına, Kurum kararlarına ve talimatlarına aykırı hareket edildiğinin tespit edilmesi hâlinde idari yaptırım uygulanır. İdari yaptırımlara ilişkin hususlarda ilgili yönetmelikte yer alan hükümler uygulanır.

Öngörülemeyen durumlar

MADDE 23- (1) Bir nükleer tesisin veya nükleer maddenin bu Yönetmelik kapsamı dışında olduğuna, nükleer tesisin veya nükleer maddenin özellikleri ile emniyet açısından riskleri kapsamında dereceli yaklaşımla yapılacak değerlendirmeler sonucunda Kurum tarafından karar verilir.

(2) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında öngörülmeven durumların oluşması hâlinde, sürecin nasıl ve hangi koşullarla devam edebileceğine Kurum tarafından karar verilir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 24- (1) 8/8/2020 tarihli ve 31207 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Nükleer Tesislerin ve Nükleer Maddelerin Emniyetine İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Mevzuatta, iş birliği protokollerinde ve planlarda birinci fıkra ile yürürlükten kaldırılan Nükleer Tesislerin ve Nükleer Maddelerin Emniyetine İlişkin Yönetmeliğe yapılan atıflar bu Yönetmeliğe yapılmış sayılır.

Geçiş hükmü

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce Kuruma sunulan planlar geçerliliğini sürdürür. Kurum tarafından güncellenmesine karar verilen planlar belirlenen süre içerisinde Kuruma sunulur.

Yürürlük

MADDE 25- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 26- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Nükleer Düzenleme Kurumu Başkanı yürütür.

Eki için tıklayınız.